

สำเนาที่.....

โรงพยาบาลหัวหิน
HUA HIN HOSPITAL

โรงพยาบาลหัวหิน

วิธีปฏิบัติที่ WI - HNS - ๑๙ - ๐๓

เรื่อง การดูแลผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับยาเคมีบำบัดที่เสี่ยงต่อการเกิด Hypersensitivity

ผู้จัดทำ

(นางสาวสิริพร ศิวะกุล)
หัวหน้างานเคมีบำบัด

วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๗

ทบทวนโดย

(นางจรรุณี ตั้งใจรักการดี)
รักษากรในตำแหน่งหัวหน้าพยาบาล

วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๗

อนุมัติโดย

(นายเทียนชัย เมธานพคุณ)
หัวหน้ากลุ่มภารกิจพัฒนาระบบบริการ
และสนับสนุนบริการสุขภาพ

วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๗

ฉบับที่ A

วันที่บังคับใช้ ๖ ส.ค. ๒๕๖๗

แก้ไขครั้งที่ ๐๐ เอกสารต้นฉบับ
สถานะเอกสาร

วิธีปฏิบัติโรงพยาบาลหัวหิน	เรื่อง การดูแลผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับยาเคมีบำบัดที่เสี่ยงต่อการเกิด Hypersensitivity	
	เอกสารเลขที่ WI - HNS - ๑๙ - ๐๓	ฉบับที่ A แก้ไขครั้งที่ ๐๐
	วันที่บังคับใช้ ๖ ส.ค. ๒๕๖๗	หน้า ๒ ของ ๖

แนวทางการปฏิบัติเรื่อง การดูแลผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับยาเคมีบำบัดที่เสี่ยงต่อการเกิด Hypersensitivity

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อลดความรุนแรงหรืออันตรายที่จะเกิดจากภาวะ Hypersensitivity ของผู้ป่วยที่ได้รับยาเคมีบำบัด
๒. เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันการเกิด Hypersensitivity
๓. เพื่อให้ผู้ป่วยปลอดภัยจากการได้รับยาเคมีบำบัด

นิยามศัพท์

ภาวะภูมิไวเกิน (Hypersensitivity) คือภาวะที่ร่างกายตอบสนองทางภูมิคุ้มกันมากเกินไปต่อสารที่ทำให้เกิดอาการแพ้ซึ่งเรียกว่า allergen ทำให้มีการอักเสบ ทำลายเนื้อเยื่อตนเอง โดยปกติแล้วเมื่อมีเชื้อโรคหรือสิ่งแปลกปลอมเข้ามาในร่างกาย ๆ จะสร้างภูมิคุ้มกันขึ้นมาเพื่อทำลายเชื้อโรคหรือสิ่งแปลกปลอมนั้นให้หมดไป แต่ในบางโอกาสจะด้วยธรรมชาติ (nature) ของสิ่งแปลกปลอมหรือพันธุกรรมของคนๆนั้นก็ตามภูมิคุ้มกันที่ร่างกายสร้างขึ้นมากลับไปทำลายเนื้อเยื่อของตัวเองทำให้เกิดอาการที่เรียกว่าภาวะภูมิไวเกิน

ผู้รับผิดชอบ

พยาบาลวิชาชีพทุกคนในหน่วยเคมีบำบัด

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

วิธีปฏิบัติก่อนให้ยาเคมีบำบัด

๑. สอบถามชื่อ-สกุล อายุ ประวัติแพ้ยา และ คำสั่งการรักษาของแพทย์
๒. ชักประวัติการเกิดภาวะ Hypersensitivity ในการให้ยารอบที่ผ่านมา
๓. ให้ความรู้แก่ผู้ป่วยเกี่ยวกับอาการเมื่อเกิดภาวะ Hypersensitivity เช่น หน้าแดง แ่นหน้าอก หายใจไม่ออกหรือหายใจไม่อิ่ม ถ้ามีอาการดังกล่าวแจ้งพยาบาลทันที
๔. แนะนำผู้ป่วยปฏิบัติภารกิจ เข้าห้องน้ำให้เรียบร้อย เพราะเมื่อหลังให้ยาเคมีบำบัด ๓๐ นาทีแรก อนุญาตให้เข้าห้องน้ำ
๕. เตรียมยาและอุปกรณ์ต่างๆเช่น ออกซิเจน, ชุด suction, Hypersensitivity Kit, รถ Emergency
๖. Check V/S เพื่อประเมินก่อนให้ยาเคมีบำบัด

วิธีปฏิบัติโรงพยาบาลหัวหิน	เรื่อง การดูแลผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับยาเคมีบำบัดที่เสี่ยงต่อการเกิด Hypersensitivity	
	เอกสารเลขที่ WI - HNS - ๑๘ - ๐๓	ฉบับที่ A แก้ไขครั้งที่ ๐๐
	วันที่บังคับใช้ ๖ ส.ค. ๒๕๖๗	หน้า ๓ ของ ๖

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (ต่อ)

วิธีปฏิบัติขณะและหลังให้ยาเคมีบำบัด

๑. Check V/S ทุก ๑๕ นาที ๔ ครั้ง, ทุก ๓๐ นาที ๒ ครั้ง และ ๑ ชั่วโมง จนยาหมด
๒. ประเมินอาการหลังเริ่มให้ยาเคมีบำบัด โดย ๓๐ นาทีแรก ไม่อนุญาตให้เข้าห้องน้ำ เพื่อการช่วยเหลืออย่างทันที่
๓. บริหารยาเคมีบำบัด Paclitaxel และ Oxalipatin โดยใช้ Infusion pump และ เริ่ม Trirate ยา ทุก ๑๕ นาทีจนถึง Rate ตามแผนการรักษาของแพทย์ เพื่อเป็นการเฝ้าระวังและประเมินผู้ป่วยว่าสามารถให้ยาเคมีบำบัดได้ไม่เกิดภาวะ Hypersensitivity ดังตารางต่อไปนี้

ยาเคมีบำบัด	Rate (ml/Hr.)	Volume	เวลา (นาที)
Paclitaxel	๔๐	๑๐	๑๕ นาที
	๖๐	๑๕	๑๕ นาที
	๘๐	๒๐	๑๕ นาที
	๑๔๐	๓๕	๑๕ นาที
	รวม	๘๐	๑ ชั่วโมง
ถ้าผู้ป่วยไม่เกิดภาวะ Hypersensitivity	ปรับ Rate ๒๐๐ จนยาหมดตามแผนการรักษา		
Oxalipatin	๑๐	๒.๕	๑๕ นาที
	๒๐	๕	๑๕ นาที
	๔๐	๑๐	๑๕ นาที
	๘๐	๒๐	๑๕ นาที
	รวม	๓๗.๕	๑ ชั่วโมง
ถ้าผู้ป่วยไม่เกิดภาวะ Hypersensitivity	ปรับ Rate ๑๒๐ จนยาหมดตามแผนการรักษา		

วิธีปฏิบัติโรงพยาบาลหัวหิน	เรื่อง การดูแลผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับยาเคมีบำบัดที่เสี่ยงต่อการเกิด Hypersensitivity	
	เอกสารเลขที่ WI - HNS - ๑๙ - ๐๓	ฉบับที่ A แก้ไขครั้งที่ ๐๐
	วันที่บังคับใช้ ๖ ส.ค. ๒๕๖๗	หน้า ๔ ของ ๖

แนวทางการจัดการเมื่อเกิดปฏิกิริยาภูมิไวเกิน Hypersensitivity

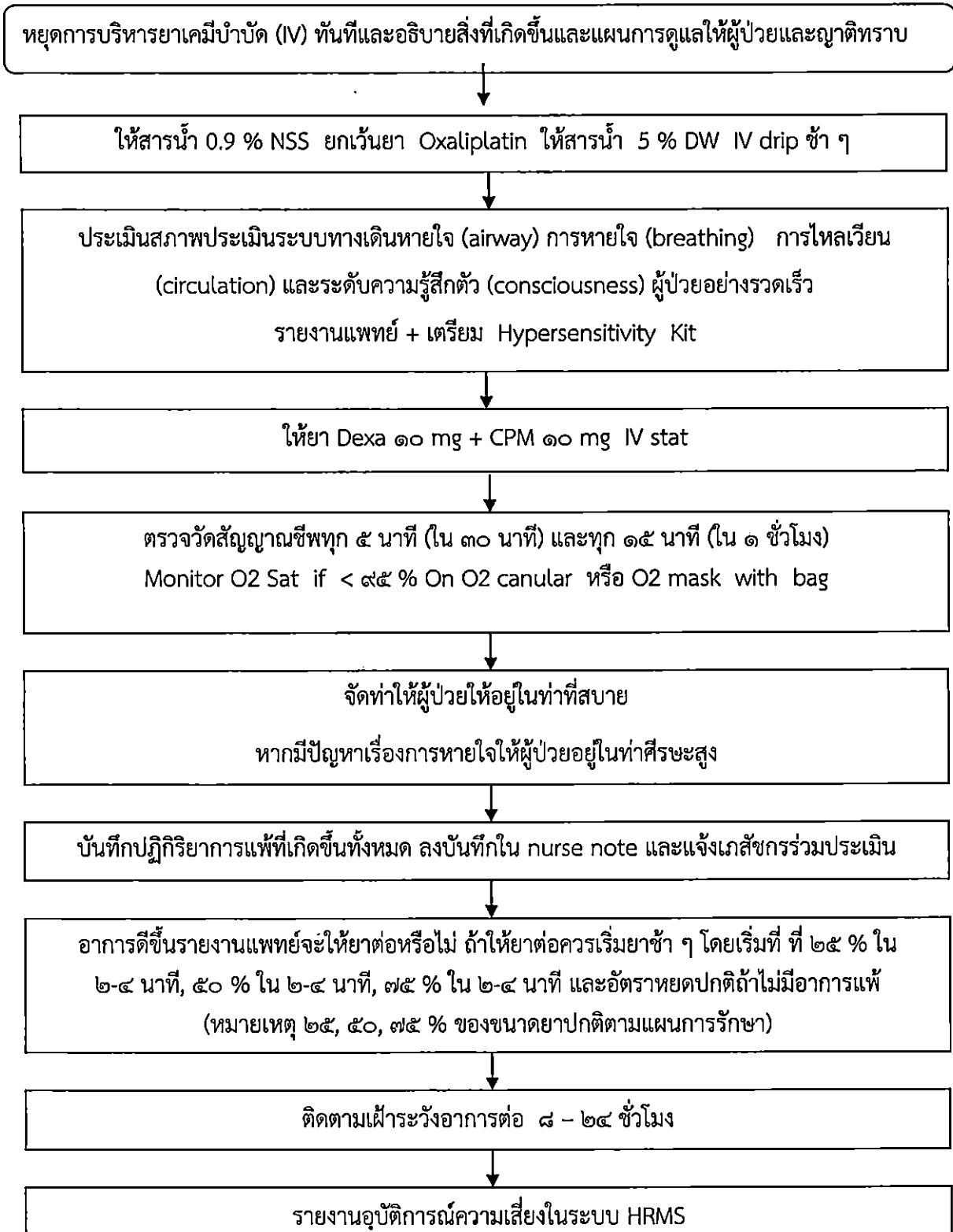
๑. หยุดการบริหารยาเคมีบำบัด (IV) ทันทีและอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นและแผนการดูแลให้ผู้ป่วยและญาติทราบ
๒. ให้สารน้ำ 0.9% NSS ยกเว้นยา Oxaliplatin ให้สารน้ำ 5%DW IV drip ช้า ๆ
๓. ประเมินสภาพประเมินระบบทางเดินหายใจ (airway) การหายใจ (breathing) การไหลเวียน (circulation) และระดับความรู้สึกตัว (consciousness) ผู้ป่วยอย่างรวดเร็ว
๔. รายงานแพทย์ + เตรียม Hypersensitivity Kit
๕. ให้ยา Dexamethasone ๑๐ mg + CPM ๑๐ mg IV stat.
๖. ตรวจวัดสัญญาณชีพทุก ๕ นาที (ใน ๓๐ นาที) และทุก ๑๕ นาที (ใน ๑ ชั่วโมง) Monitor O2 Sat if < ๙๕ % On O2 canular หรือ O2 mask with bag
๗. จัดทำให้อุณหภูมิร่างกายให้อยู่ในท่าที่สบาย หากมีปัญหาเรื่องการหายใจให้ผู้ป่วยอยู่ในท่าหัวสูง
๘. บันทึกปฏิกิริยาการแพ้ที่เกิดขึ้นทั้งหมด ลงบันทึกใน nurse note และแจ้งเภสัชกรร่วมประเมิน
๙. สังเกตอาการทุก ๓๐ นาที จนอาการ Hypersensitivity หายไป รายงานแพทย์ เพื่อประเมินการเริ่มให้ยาที่เหลืออีกครั้ง โดยเริ่ม titrate ใหม่ ควรเริ่มยาช้าๆ โดยเริ่มที่ ๒๕ % ใน ๒-๔ นาที, ๕๐ % ใน ๒-๔ นาที, ๗๕ % ใน ๒-๔ นาที และอัตราหยุดปกติถ้าไม่มีอาการแพ้ (หมายเหตุ ๒๕, ๕๐, ๗๕ % ของขนาดยาปกติตามแผนการรักษา) และหากเกิด Hypersensitivity ซ้ำ รายงานแพทย์เพื่อพิจารณาแผนการรักษาต่อไป
๑๐. ติดตามเฝ้าระวังอาการต่อ ๘ - ๒๔ ชั่วโมง
๑๑. รายงานอุบัติการณ์ความเสี่ยงในระบบ HRMS

ระดับความรุนแรงของ Hypersensitivity แบ่งตาม NCI (National Cancer Institute, CTCAE V4.03)

ภาวะ	ระดับความรุนแรง				
	๑	๒	๓	๔	๕
Hypersensitivity	หน้าแดง (Transient flushing) -มีผื่น (Rash) -มีไข้ (>38 °C)	หน้าแดง (Transient flushing) -มีผื่น (Rash) -มีไข้ (>38 °C) -หายใจลำบาก (Dyspnea)	-หกลมหมดเกร็ง -บวม (edema /angioedema) -ความดันต่ำ (hypotension)	-แพ้อย่างรุนแรง (Anaphylaxis)	Death

วิธีปฏิบัติโรงพยาบาลหัวหิน	เรื่อง การดูแลผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับยาเคมีบำบัดที่เสี่ยงต่อการเกิด Hypersensitivity	
	เอกสารเลขที่ WI - HNS - ๑๙ - ๐๒	ฉบับที่ A แก้ไขครั้งที่ ๐๐
	วันที่บังคับใช้ ๖ ส.ค. ๒๕๖๗	หน้า ๕ ของ ๖

แนวทางการจัดการเมื่อเกิดปฏิกิริยาภูมิไวเกิน (Hypersensitivity reactions, HSRs)

วิธีปฏิบัติโรงพยาบาลหัวหิน	เรื่อง การดูแลผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับยาเคมีบำบัดที่เสี่ยงต่อการเกิด Hypersensitivity	
	เอกสารเลขที่ WI - HNS - ๑๙ - ๐๒	ฉบับที่ A แก้ไขครั้งที่ ๐๐
	วันที่บังคับใช้ ๖ ส.ค. ๒๕๖๗	หน้า ๖ ของ ๖

เอกสารอ้างอิง

สถาบันมะเร็งแห่งชาติ. (๒๕๖๐). คู่มือมาตรฐานการทำงานเกี่ยวกับยาเคมีบำบัดและการดูแลผู้ป่วยหลังได้รับยา. กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. สืบค้นเมื่อ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๗, จาก <https://www.nci.go.th>

สุจิรา พุ่งเฟื่อง.(๒๕๖๑). บทบาทพยาบาลในการจัดการภาวะภูมิไวเกินและปฏิกิริยาจากการให้ยาเคมีบำบัดทางหลอดเลือดดำ. วารสารโรคมะเร็ง. สืบค้นเมื่อ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๗, จาก <https://he01.tci-thaijo.org>

ทิวา ลิ้มสุวรรณ.(๒๕๖๔). Patient with drug allergy and Hypersensitivity.คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามธิบดี. สืบค้นเมื่อ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๗, จาก <https://med.mahidol.ac.th>